

Vedr. høring om "Vejledning om stå mål med-kravet på frie grundskoler"

I høringsbrev af 14. december 2021 anmoder Børne- og Undervisningsministeriet ved Styrelsen for Undervisning og Kvalitet om bemærkninger til "Vejledning om stå mål med-kravet på frie grundskoler" (december 2021). Her gives et fælles høringssvar fra høringsparterne; foreningerne for og omkring de frie grundskoler i Danmark:

- Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier
- Friskolerne
- Foreningen af Kristne Friskoler (FKF)
- De tyske mindretalsskoler (DSSV)
- Lilleskolernes Sammenslutning (LS)
- Frie Skolers Lærerforening (FSL)
- Frie Skolers Ledere

Indledning

Foreningerne for og omkring de frie grundskoler kan ikke anerkende vejledningens indhold. Den lange tradition for et tillidsfuldt samarbejde mellem Styrelse og foreninger, byggende på en fælles respekt for den frie sektor og den frie skoletradition, er blevet negativt påvirket.

Foreningerne for og omkring de frie grundskoler vil, i fald nærværende vejledning offentliggøres med dens nuværende indhold, se sig nødsaget til at meddele kritikken af og holdningen til vejledningen til medlemskredsene og omverdenen i øvrigt samt skabe politisk bevågenhed om sagen.

Nedenfor gives et resumé af de overordnede kritikpunkter. Efterfølgende kommenteres vejledningen tematisk.

Resumé

Det er efter foreningernes opfattelse fundamentalt i strid med den grundlæggende idé med frie grundskoler, når Styrelsen i en vejledning over 24 sider med detaljerede eksempler og formodningsregler behandler indholdet af "stå mål med-kravet".

Efter foreningernes opfattelse indebærer det foreliggende udkast til vejledning om "stå mål med-kravet" på frie grundskoler en indskrænkning af frie grundskolers frihed, idet der gennem vejledningen sker en tæt regulering af, hvad der forstås ved, at undervisningen på den frie grundskole "står mål med" undervisningen i folkeskolen. Dette på måder, der, efter foreningernes opfattelse, ikke er lovgivningsmæssigt belæg for. Foreningerne finder det principielt kritisabelt, at en sådan vidtgående regulering og indskrænkning af den frie skolesektor sker igennem en vejledning på forvaltningsniveau. Da det er væsentlige politiske temaer, der er i spil, bør sådanne spørgsmål også drøftes politisk, bl.a. i Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg.

Foreningerne finder det stærkt problematisk, at vejledningen indeholder flere konkrete eksempler fra Styrelsens tilsynspraksis, der dels præsenterer en praksis, der sætter skøn under regel, dels bliver styrende og indsnævrende for de frie grundskolers rammer på områder, hvor skolerne faktisk har udstrakt frihed.

Foreningerne finder det desuden stærkt problematisk, at vejledningen indeholder inddragelse af flere konkrete elementer fra folkeskolens Fælles mål, hvorom det i vejledningen påstås, at disse skal eller bør have en

sammenhæng til de frie grundskolers undervisning, undervisningsmål og planer, hvilket der ikke er lovgivningsmæssigt belæg for.

Foreningerne stiller sig grundlæggende uforstående over for, at man i en vejledning om "stå mål med-kravet" kan se bort fra grundlovens §76, 2. pkt. som lovgrundlag og som grundlag for forståelsen af skolefriheden og den frie skoleverden.

Foreningerne er bekymrede for, at vejledningen reelt vil blive anvendt til at forenkle Styrelsens tilsynspraksis ved at lave en fast skabelon for frie grundskolers undervisning i bred forstand og dermed en fast skabelon for frihedens rækkevidde. Det er i sig selv et paradoks og svært foreneligt med intentionerne i den lovgivning, som vejledningen bør tage afsæt i og burde afspejle.

Foreningerne henviser i øvrigt til det med høringssvaret vedhæftede notat fra advokatfirmaet Bech-Bruun med deres bemærkninger til vejledningen (herefter benævnt "Bech-Bruun-notatet").

Vejledningens kommunikation

Vejledningen er i sin kommunikation forvirrende, bl.a. i kraft af dens brug af brede og udefinerede begreber, der er svære at forholde sig til. Eksempelvis på vejledningens side 15, hvor der står:

"at en fri grundskoles undervisning samlet set over et helt skoleforløb er af samme kvalitet som undervisningen i folkeskolen".

Hvad er det for et "kvalitetsbegreb", der henvises til her"?¹

Vejledningens kommunikation tillader også en uhensigtsmæssig sammenblanding af regler for folkeskolen og regler for frie grundskoler. Man har bl.a. valgt at lave et bilag 1 om folkeskolens mål og læseplaner. Dette bilag har i tidligere udkast været en del af selve vejledningen. Skoleforeningerne har tidligere påpeget det uhensigtsmæssige i at sammenblende en beskrivelse af de regler, der gælder for folkeskolen med anvisninger til, hvad en fri grundskole "bør gøre". Man har med nærværende vejledning valgt at beholde disse anvisninger. Det er uforståeligt, at Styrelsen vælger en sådan forvirrende kommunikation. Det er endnu mere uforståeligt, at man vælger at vejlede om konkrete temaer i et bilag og ikke i selve vejledningsteksten.

I vejledningens kommunikation tillades også stærke værdiladninger, bl.a. ved brug af formuleringer som "de frie grundskoler bør". Brugen af 'bør' er stærkt docerende og normsættende. Dette bliver naturligvis i en vejledning fra en myndighed styrende for, hvordan den frie grundskole vil agere, selv om der ikke er lovkrav.

I det hele taget synes der ikke at være taget hensyn til, at vejledninger anvendes ved orienterende meddelelser og at der, jf. almindelig forvaltningsskik, ikke må fastsættes bindende forskrifter i sådanne.

Når vejledningen beskriver den traditionelle forståelse af de frie grundskolers frihedsrettigheder, sker det gennemgående med et efterfølgende "MEN". Vejledningen er således præget af selvmodsigelser, hvorfor man, når man læser den, på den ene side må forstå, at "de frie grundskoler har frihed til noget bestemt", men samtidig må forstå, at "det har de frie grundskoler ikke frihed til (alligevel)." Det er bl.a. eksemplerne fra Styrelsens tilsynspraksis, der er med til at skabe denne selvmodsigende kommunikation. Uagtet at denne kommunikationsform understøtter Styrelsens intention og formål med det skrevne, er det imidlertid uhensigtsmæssigt, når der er tale om genren "vejledning".

---

¹ Øvrige eksempler: Hvad er betydningen af begrebet "indholdsmæssige krav" (side 4, afsnit 1)? Hvilken betydning skal man tillægge brugen af "i stand til" (side 17) – "det må dog forudsættes at den frie grundskoles personale er i stand til...")?

Vejledningen, der er sendt i høring, er jf. indledningen (s.2) særligt rettet til bestyrelserne og ledelserne på de frie grundskoler. En vejledning om stå mål med-kravet er relevant for alle de frie grundskolers aktører, herunder naturligvis forældrene, der fører det skolenære tilsyn, og underviserne, der er væsentlige garanter for, at undervisningen "står mål med". Indholdet skaber dog, efter foreningernes opfattelse, ikke forståelse af og for, hvordan man som fri grundskole kan forstå sine friere rammer og samtidig leve op til regler for beskrivelser af og opfyldelse af målkraft, som de fremgår af Lov om friskoler og private grundskoler.

Vejledningen understøtter Styrelsens tilsynspraksis og egen fortolkning af stå mål med-begrebet og af undervisningsbegrebet i relation til stå mål med-begrebet. En fortolkning som foreningerne for og omkring de frie grundskoler ikke kan anerkende.

En vejledning i "stå mål med-kravet" kræver nødvendigvis en grad af fortolkning af begrebet, men også en balancegang, sådan at vejledningen både er relativt forståelig og brugbar, men samtidig ikke for konkret, rammesættende - og dermed begrænsende - for den enkelte frie grundskole, der jo netop er "fri". Det er en grundlæggende forudsætning for de frie grundskolers virke, at skolerne har ret til at udøve deres frihed. Dette fremgår bl.a. af forarbejderne til Lov om friskoler og private grundskoler fra 2005, hvor det bl.a. anføres, at:

*"hensynet til skolernes ret til at udøve deres frihed skal indgå med stor vægt i tilsynet, når der skal træffes afgørelse om, hvorvidt en skole overholder en eller flere af lovens øvrige bestemmelser, herunder de bestemmelser med øgede krav til skolernes undervisning, som er indeholdt i lovforslaget."*²

Fraværet af grundlovens §76 i vejledningen

Grundlovens §76 fremhæves ikke som lovgrundlag i vejledningen. Den nævnes indledningsvist i relation til undervisningspligten, men ikke i relation til selve stå mål med-kravet, som fremgår af grundlovens §76, 2. pkt. Det er uforståeligt, at man kan forbigå dette væsentlige grundlag for forståelsen af den frie skoleform og stå mål med-kravet i en vejledning, der netop har dette som tema.

Grundlovens §76 er en frihedsparagraf. Den sikrer forældrenes rettigheder og mindretallenes rettigheder. Den sikrer skolefriheden, herunder den idémæssige og den pædagogiske frihed. "Stå mål med" er forældrenes og dermed de frie grundskolers frihedsbrev. Vejledningen er i sit indhold og retorik en lang beskrivelse af frihedens begrænsning: "Skolefriheden modsvares af en grundlæggende pligt til at sikre, at undervisningen står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.", står der bl.a. i vejledningens indledning (side 3). "Stå mål med" handler altså ikke, i vejledningen, om frihedens muligheder, men om dens afgrænsning.

Vejledningen er i dens nuværende form et udtryk for en manglende respekt for den frie skoletradition og de tanker, der i sin tid lå bag stå mål med-begrebet. Stå mål med-begrebet har fra det tidligste lovmateriale alene handlet om selve målene for undervisningen og elevernes udbytte af undervisningen. Historisk tales der om den enkelte elevs kundskaber og færdigheder, og senere om elevernes standpunkt som et gennemsnit af det, som folkeskolens elever opnår.

I 1915, hvor skolefriheden blev grundlovsfæstet, blev det bl.a. udtalt, at:

*"Vi har ikke skoletvang, vi har undervisningspligt, pligt for enhver fader eller værge til at sørge for sine børns forsvarlige undervisning, men ved hvem det sker, og hvor det sker, samt på hvad måde det sker, er det de enkelte forældres eller værges sag at tage beslutning om."*³

I nyere tid træder respekten for intentionerne bag grundlovens "stå mål med-krav" frem i forbindelse med forarbejderne til en ændring i Lov om friskoler og private grundskoler i 2009 (vedr. skærpet tilsyn).

² Lovforslag nr. L 105, fremsat den 23. februar 2005, spalte 1715.

³ Rigsdagstidende, 1914-1915, sp. 3942.

Vægtningen og betydningen af undervisningens resultater fremhæves bl.a. med argument i, at man derved også styrker skolernes frihed til at tilrettelægge og gennemføre undervisningen, som skolerne ønsker den.⁴ Med andre ord: Udbyttet af undervisningen er kernen. Elever, der modtager fri og privat undervisning skal have mulighed for at nå slutmål, der er sammenlignelige med dem, som elever skal have mulighed for i folkeskolen. Vejen ad hvilken (hvorved disse mål opnås) er op til den enkelte frie grundskole.

At gøre "Stå mål med-kravet" til et indholdskrav til undervisningen, som det sker i vejledningens ordlyd (side 4⁵), der rækker videre end til sammenhængen mellem selve målene for folkeskolens undervisning i 1) den frie grundskoles beskrivelser af dens undervisningsmål og planer, og i 2) sammenhængen mellem den frie grundskoles undervisningsmål og planer og den deraf følgende undervisningspraksis, gør reelt bestemmelsen i grundlovens §76, 2. pkt. formålsløs som frihedsrettighed. Dette kan foreningerne selvsagt ikke anerkende.

"Stå mål med-kravet" har siden en lovændring i 2005 været uløseligt forbundet med kravene til den frie grundskoles beskrivelse og opfyldelse af undervisningsmål og planer (Lov om friskoler og private grundskoler §1.a). Lovændringerne affødte i sin tid blandt lovgiverne en del bekymring om, hvorvidt de nye krav ville medvirke til at reducere de frie grundskolers frihedsgrader. I samme forbindelse skete derfor også en lovfæstelse af den frie grundskoles grundlæggende frihed til at give en undervisning, der stemmer overens med skolens egen overbevisning og den grundlæggende frihed til at tilrettelægge undervisningen i overensstemmelse med denne overbevisning (Lov om friskoler og private grundskoler §1, stk. 1).

At der faktisk er en væsentlig og historisk sammenhæng mellem grundlovens §76, 2. pkt., og det man kunne kalde de frie grundskolers frihedsparagraf (Lov om friskoler og private grundskoler §1, stk. 1) og lovens konkretisering af "stå mål med-kravet" bør respekteres.

Se i øvrigt bemærkningerne til retsgrundlaget ift. stå mål med-kravet i Bech-Bruun-notatet afsnit 3.

Undervisningsbegrebet i relation til stå mål med-kravet (brug af indirekte indikationer/tegn)

Vejledningen underminerer hensigten med stå mål med-kravet via dens fortolkning af det tilknyttede undervisningsbegreb. Enhver udlægning af undervisningsbegrebet i relation til stå mål med-kravet bør ske med respekt for den frihed forældrene har til at præge undervisningens indhold og form, som er skolefrihedens bagvedliggende idé, og som man har villet garantere med bestemmelsen i grundlovens § 76, 2. pkt. og Lov om friskoler og private grundskolers § 1, stk. 1.

Der kan ud fra forudsætningerne bag disse paragraffer ikke stilles krav om, at den frie og private undervisning i indhold, metode, form og rammer skal være identisk med folkeskolens. Dette fremgår bl.a. af Børne- og Undervisningsministeriets gældende vejledning om undervisningspligtens opfyldelse i friskoler og private grundskoler og tilsynet hermed⁶. Hvis et sådant krav gjaldt, ville skolefriheden være reduceret til en ret for forældre til selv (for egen regning) at levere det samme, som de gratis kan få i folkeskolen.

I vejledningen og i Styrelsens tilsynspraksis (som det fremgår af de blå tekstbokse i vejledningen) gøres undervisningsbegrebet, i relation til stå mål med-kravet, bredere end det er og har været tilsigtet. På en lang række punkter konkretiseres undervisningsbegrebet, sådan at elementer i og omkring skolens undervisning,

⁴ Lov nr. 589 af 26. juni 2009, som fremsat den 18. juni 2009: "Med en højere grad af vægtning af de faglige test er der dog tale om et kursskifte i forhold til det nuværende statslige tilsyn ud fra et ønske om at lægge større vægt på undervisningens resultater. Dermed styrkes skolernes frihed til at tilrettelægge og gennemføre en undervisning, som stemmer overens med skolernes egen overbevisning, og samtidig fastholdes skolerne på et krav om faglige resultater".

⁵ Vejledningens side 4: "Det indebærer, at undervisningen på en fri grundskole skal stå mål med de til enhver tid gældende indholdsmæssige krav til undervisningen i folkeskolen".

⁶ Dette understøttes tilmed af Børne- og Undervisningsministeriets vejledning fra 2001 (Vejledning nr. 145 af 23. juli 2001: Vejledning om undervisningspligtens opfyldelse i friskoler og private grundskoler og tilsynet hermed), som stadig er gældende, hvoraf følgende fremgår: "Der er ikke noget krav om, at folkeskolens fag eller emner direkte kan identificeres på den frie grundskoles skema med navns nævnelse. De enkelte fag og emner kan derfor indgå i tværfaglige undervisningsforløb, projektorienteret undervisning mv. Skolen kan selv beslutte, hvordan undervisningen skal tilrettelægges, samt hvilke undervisningsmetoder og hvilke undervisningsmidler, der skal anvendes."

i bred forstand, f.eks. skolens faciliteter, undervisernes kompetencer og fagenes timetal benyttes som direkte argument for opfyldelsen af stå mål med-kravet, selv om disse elementer aldrig kan eller bør være andet end opmærksomhedspunkter i undersøgelsen af, om skolens undervisning rent faktisk "står mål med".

Med baggrund i Lov om friskoler og private grundskoler §1 (§1, §1a – c) må "Stå mål med-kravet" i dag, i sin essens, forstås således, at en fri grundskoles undervisning står mål med den, der almindeligvis kræves i folkeskolen, når den frie grundskoles undervisning leder hen til slutmål, der er sammenlignelige med de til enhver tid gældende slutmål for folkeskolens undervisning i de obligatoriske fag og emner⁷.

En skoles manglende opfyldelse af stå mål med-kravet kan kun slås fast på baggrund af identifikation af manglende opfyldelse af "forpligtende forudsætninger". Det kan f.eks. være manglende opfyldelse af kravene til den frie grundskoles beskrivelser af undervisningsmål og planer eller manglende sammenhæng mellem skolens undervisningspraksis og skolens undervisningsmål og -planer.

En skoles manglende opfyldelse af stå mål med-kravet kan ikke slås fast på baggrund af indirekte indikationer/tegn, her forstået som de indikationer og tegn, der kan være på, at en skole *vil kunne have svært ved* at opfylde stå mål med-kravet. Det kan f.eks. vedrøre timetal i et fag, undervisningens indhold, undervisningsmaterialer, undervisningens metoder, undervisningens organisering, undervisernes kompetencer, skolens fysiske rammer, elevernes individuelle udbytte af undervisningen m.v.

Det er derfor uacceptabelt, når der i vejledningen, og i Styrelsens tilsyn i øvrigt, benyttes indirekte indikationer/tegn som direkte argument for, at stå mål med-kravet ikke er overholdt/opfyldt.

Uanset hvor mange – eller hvor mange forskellige – indirekte indikationer eller tegn, der kan observeres, er dette uden betydning for, om en skole faktisk opfylder stå mål med-kravet. En fri grundskoles manglende opfyldelse af stå mål med-kravet kan kun slås fast på baggrund af identifikation af manglende opfyldelse af de forpligtende forudsætninger⁸.

Dette er normalt en tankegang, der respekteres, når ministeriets tilsyn i almindelighed har en overordnet og overvågende karakter, som sker på grundlag af en række objektive indikatorer (f.eks. karaktergennemsnit og overgangsfrekvens). Når Styrelsen i vejledningen oplister forskellige indirekte indikatorer funderet på Styrelsens praksis, har tilsynet ikke en overordnet eller overvågende karakter. Derimod gøres tilsynet så konkret,

---

⁷ Kravet til frie grundskoler om at udarbejde slutmål, delmål og undervisningsplaner blev indsat ved lovændringen af Lov om friskoler og private grundskoler i 2005. Af forarbejderne hertil fremgår bl.a.:

"For at skolens undervisning står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, vil det være en forudsætning, at de slutmål, skolen fastsætter for sin undervisning, som minimum står mål med de slutmål, der gælder for folkeskolens obligatoriske fag og emner. Det skal herunder være muligt i tilsynet at vurdere, om slutmålene er beskrevet på en sådan måde og med et sådant indhold, at det sandsynliggøres, at de står mål med de slutmål, der er fastsat for folkeskolens undervisning."

⁸ Eksempler på identifikation af "forpligtende forudsætninger":

Beskrivelsen:

- Beskrivelsen af skolens undervisningsmål og planer er ikkeeksisterende (*tilbagefaldsreglen)
- Beskrivelsen af skolens undervisningsmål og planer lever ikke op til den krævede relation til / sammenhæng med folkeskolens Fælles mål.
- Der er ingen sammenhæng mellem skolens beskrevne undervisningsmål (hvor skal vi hen) og skolens beskrevne undervisningsplaner (hvordan skal vi nå derhen).

Praksis:

- Der er ikke i skolens praksis sammenhæng mellem skolens undervisningsplaner og skolens undervisningsmål.
- Skolen følger ikke de fastsatte undervisningsplaner.
- Skolen opnår ikke de fastsatte undervisningsmål.
- Ledelsen og underviserne (samlet set) kan ikke sandsynliggøre, at undervisningen leder hen mod de fastsatte slutmål, når man forholder dem disse.
- Ledelsen og underviserne (samlet set) har ingen kendskab til skolens fastsatte slutmål og undervisningsplaner, når man forholder dem disse.
- Underviserne viser (samlet set) ikke, at der er en sammenhæng mellem skolens fastsatte slutmål, delmål og undervisningsplaner og den konkrete praktiserede planlægning og udførelse af undervisningen.
- Eleverne opnår (samlet set) ikke de fastsatte slutmål og for nogle fag delmål.

at det indirekte stiller krav til de frie grundskoler. Styrelsen inddrager samtidig indikatorer (indirekte indikatorer /tegn), som ikke kan betragtes som objektive indikatorer, hvilket ellers er en forudsætning efter loven.

Skøn under regel

Indirekte indikatorer og tegn bør kun opfattes som elementer, der kan ligge til grund for en nærmere undersøgelse af, om den frie grundskole opfylder de forpligtende forudsætninger. "Forpligtende forudsætninger" er som nævnt de konkrete tegn på, at stå mål med-kravet ikke er opfyldt i henhold til lovgivningen.

I vejledningen (og i tilsynspraksis) lader Styrelsen det forstå, at de indirekte indikatorer/tegn indgår i vurderingen af stå mål med-kravet⁹ frem for at lade forstå, at disse alene er en trædesten hen mod en undersøgelse af, om den frie grundskole opfylder de faktisk (ifølge loven) forpligtende forudsætninger for opfyldelsen af stå mål med-kravet.

Styrelsen benytter en række indirekte tegn som direkte tegn på opfyldelsen af stå mål med-kravet. Styrelsen sætter således skøn under regel. Når Styrelsen trækker regler ud fra deres konkrete afgørelser, bliver disse regler bestemmende for, hvordan frie grundskoler tør udøve deres virksomhed. På den måde indskrænker Styrelsen de frie grundskolers frihed, og Styrelsens egen pligt til at foretage et konkret skøn. Når lovgivningen overlader forvaltningen et skøn, er det lovgivningsmagtens hensigt, at forvaltningen rent faktisk foretager et konkret skøn. Det konkrete skøn er med til at sikre, at lovgivningsmagtens intentioner virkeliggøres i videst mulig udstrækning i hvert enkelt tilfælde, men samtidig også for at sikre, at der tages hensyn til den enkelte borgers individuelle forhold, hvilket imødekommer, at urimelige afgørelser træffes¹⁰. I de frie grundskolers tilfælde, er der tale om afgørelser, som er meget indgribende, da Styrelsens tilsyn kan begrænse den frihed, som de frie grundskoler er tillagt efter grundlovens § 76, 2. pkt. Hvis Styrelsen fremadrettet vælger at udøve sit tilsyn efter vejledningen, kan der sættes spørgsmålstejn ved, om der i så fald ikke foreligger magtfordrejning, idet Styrelsens tilsyn skal foretages ud fra lovens formål, hvilket fastlægges af formålsparagraffer, lovens indhold i øvrigt, forarbejderne og specialitetsprincipperne¹¹. Lovens formål forudsætter, at Styrelsen skal foretage en helhedsvurdering og derfor et konkret skøn (Se Bech-Bruun-notatet afsnit 3.3).

Eksempler på Styrelsens brug af indirekte tegn / indikatorer

I vejledningen konkretiseres undervisningsbegrebet i relation til stå mål med-kravet, sådan at elementer i og omkring skolens undervisning, i bred forstand, benyttes som argument for opfyldelsen af stå mål med-kravet. Der har hidtil været udvist respekt i forhold til netop dette undervisningsbegreb, bl.a. da man vedtog den større ændring af Folkeskoleloven i 2013, hvor der i forarbejderne, i relation til de frie grundskoler, blev udtalt, at lovændringen ikke medførte, at der ville blive stillet krav om anvendelse af bestemte pædagogiske metoder, herunder om at give understøttende undervisning, eller om, at undervisningen i henseende til fagopdeling, ugentligt timetal osv. organiseres på samme måde som i folkeskolen¹².

I vejledningen nævnes bl.a. de frie grundskolers timetal som argument i forhold til opfyldelsen af stå mål med-kravet. Der er ikke timetalskrav for frie grundskoler. Der er målkrav. Det er ikke nødvendigvis muligt at give et overblik over konkret timetalsforbrug på en fri grundskole qua den frihed der er til at organisere undervisningen på anderledes måder end i folkeskolen. Der er ikke noget krav om, at folkeskolens fag eller emner direkte kan identificeres på den frie grundskoles skema med navns nævnelse. De enkelte fagområder (kompetenceområder) kan indgå i tværfaglige undervisningsforløb, projektorienteret undervisning mv. Når vejledningen eksplicit henviser til timetal i vurderingen af, om den frie grundskole står mål med, bliver det rammesættende for, hvordan en fri grundskole tør tilrettelægge sin undervisning.

⁹ Eksempelvis: "En fri grundskoles timetal indgår i vurderingen af stå mål med-kravet, hvis timetallet er væsentligt under de vejledende/minimums-timetal i folkeskolen." og "En fri grundskoles fysiske faciliteter kan indvirke på skolens opfyldelse af stå mål med-kravet."

¹⁰ Forvaltningsret, Niels Fenger, side 368.

¹¹ Forvaltningsret, Almindelige emner, side 225.

¹² Lov nr. 1640 af 26. december 2013, som fremsat, side 25.

Vejledningen konkretiserer også undervisningsbegrebet i relation til stå mål med kravet ved at henvise til, at bl.a. skolens faciliteter kan være en hindring for opfyldelse af kravet. Det har næppe nogensinde været hensigten med "stå mål med-kravet", at forældre, der vælger ikke at lade deres børn undervise i folkeskolen, men individuelt eller som kollektiv selv tager ansvar for undervisningen, forventes at kunne stille samme faciliteter til rådighed som en folkeskole. Det er uacceptabelt, at der i vejledningen sættes lighedstegn mellem skolens faciliteter og stå mål med-kravet, da det er rammesættende for, hvad der fysisk skal til for at kunne oprette og være en fri grundskole. En fri grundskole skal ikke kunne fremvise bestemte faciliteter. Den skal kunne sandsynliggøre, at den når målene inden for de fagområder, der er repræsenteret i folkeskolens undervisning

I vejledningen lægges op til en form for uddannelseskraV – eller som minimum et kompetencekraV – for de frie grundskoler ved at der laves en relation mellem opfyldelsen af stå mål med-kravet og undervisernes kompetencer, herunder særligt i relation til elever med særlige behov.

Der anføres følgende i vejledningen:

"En fri grundskole skal kontinuerligt sikre, at skolens undervisende personale er klædt på til at kunne varetage en undervisning, der lever op til stå mål med-kravet. Det kan fx ske ved efteruddannelse, deltagelse i enkelt-kurser, fælles udviklingsforløb på skolen etc."

Igen bliver vejledningen, via konkrete eksempler, rammesættende for de frie grundskolers virke og muligheder.

Hovedlovgivningen på det frie grundskoleområde har givet en overordnet frihed til læreransættelse og har udelukkende krav om, at lærere skal tale dansk samt følge en statslig overenskomst. I overenskomsten, som staten har båret siden 1995, er der intet uddannelseskraV. Det er et bærende princip, at der er tale om en funktionsoverenskomst og ikke en professionsoverenskomst. Man er altså lærer, såfremt man ansættes (i funktion) til at formidle undervisning ved en fri grundskole uafhængig af, om man er uddannet (profession). Det kan i øvrigt, logisk, udledes af grundlovens §76, at den frie undervisning (som skal stå mål med) vil kunne varetages af forældre, der ikke har formelle kompetencer erhvervet på kurser, uddannelse eller efteruddannelse. Der stilles i øvrigt heller ikke særlige kompetencekraV, hvis forældrenes børn har særlige behov.

I forarbejderne til lov nr. 413 af 6. juni 2002 blev det udtrykt, at der ikke med lovforslaget blev ændret ved, at loven ikke fastsætter kvalifikationskraV til lærerne. Det vil være op til skolerne at have ansvaret for, at lærerne er tilstrækkeligt kvalificerede, herunder at de har tilstrækkelige danskundskaber til at give en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen¹³. Den eneste modifikation til dette udgangspunkt i den senere lovgivning er, at kravet til undervisernes danskundskaber er blevet lovfæstet ifm. lov nr. 336 af 18. maj 2005.

Af skolelovgivningen fra 2019 fremgår det endvidere, at de frie skoler har metodefrihed med hensyn til undervisningen¹⁴. På den baggrund vurderes det ikke, at der er hjemmel til, at Styrelsen igennem vejledningen opstiller kraV til undervisernes kvalifikationer og kompetencer.

Blandt flere eksempler kan foreningerne ikke anerkende den sammenhæng, der i vejledningen skabes mellem skolens timetal, skolens faciliteter, undervisernes kompetencer og stå mål med-kravet. Denne opfattelse understøttes af bemærkningerne til Lov om friskoler og private grundskoler § 24, stk. 1, der regulerer Børne- og Undervisningsministerens mulighed for at udstede påbud. Der anføres bl.a. følgende:

"Der er imidlertid ikke i overensstemmelse med friskoletanken, at ministeriet kan give påbud til en skole om bestemte indholdsmæssige handlinger som for eksempel anvendelse af nærmere

¹³ Lov nr. 413 af 6. juni 2002 som fremsat, spalte 4294.

¹⁴ Lov nr. 547 af 7. maj 2019, som fremsat.

bestemte undervisningsmetoder eller undervisningsmaterialer eller afskedigelse af en bestemt lærer."¹⁵

Stå mål med-kravet og Frihed og folkestyrekravet

I vejledningens afsnit 1.2 hævdes en sammenhæng mellem "stå mål med-kravet" og "frihed og folkestyrekra-
vet". Det er efter skoleforeningernes vurdering principielt uacceptabelt at sammenblende disse to krav. Væl-
ger forældre en anden måde at undervise deres børn på end ved at lade dem undervise i folkeskolen, da er
det eneste krav, at undervisningen kan stå mål med den, der gives i folkeskolen. Dette krav rækker ikke vi-
dere end til sammenhængen mellem selve målene for folkeskolens undervisning.

Frihed og folkestyrekra-
vet er et yderligere krav, der er pålagt frie grundskoler. Det er ikke et krav, der kræves
opfyldt af forældre for at blive "fritaget" for folkeskolen. Der er således også en grund til, at de to krav er ad-
skilt i loven¹⁶.

I vejledningen står der (citater): "*Gennem undervisningen hænger de to krav (stå mål med-kravet og frihed og
folkestyrekra-
vet red.) sammen, idet undervisningen skal forberede til det videre liv i et demokratisk sam-
fund*".

Den frie grundskole er ganske rigtigt forpligtet på "elevernes demokratiske dannelse", men denne forplig-
telse kan ikke udledes af stå mål med-kravet, men af frihed og folkestyrekra-
vet. I teorien kunne folkeskolens
fagformål med tiden ændre sig, så disse f.eks. ikke omhandler elevernes demokratiske dannelse. Dette vil
være uden betydning for den frie grundskole, da denne skal sikre elevernes demokratiske dannelse qua "fri-
hed og folkestyrekra-
vet" og ikke qua "stå mål med-kravet".

Stå mål med-kravet og folkeskolens fagformål

Den i vejledningen hævdede sammenhæng mellem stå mål med-kravet og frihed og folkestyrekra-
vet benyt-
tes som et anslag for en krævet sammenhæng mellem folkeskolens fagformål og den frie grundskoles opfyl-
delse af stå mål med-kravet (afsnit 1.2). Denne sammenhæng kan ikke accepteres. Der er ikke jf. lovgivnin-
gen krav om, at den frie grundskoles undervisningsmål eller planer skal afspejle folkeskolefagenes formål.
Folkeskolens fagformål beskriver bl.a., hvordan fagene bidrager til at opfylde folkeskolens formålsparagraf.
Folkeskolens formålsparagraf gælder selvsagt ikke for de frie grundskoler og fagene (undervisningen) på en
fri grundskole skal derfor ikke bidrage til opfyldelse af folkeskolens formålsparagraf.

Skolefriheden forudsætter, at forældre selv kan fastlægge, hvilket indhold og hvilken form undervisningen af
deres børn skal have. Skolefriheden rummer en kerne af både holdningsmæssig (idé-
mæssig) og pædagogisk
frihed (indhold, organisering, metode, form etc.). Forældrene (individuel eller kollektivt i frie grundskoler)
har et råderum til – såvel pædagogisk som værdimæssigt – at give deres børn en opdragelse og en undervis-
ning i overensstemmelse med deres egne ønsker og egen overbevisning.

Den frie grundskole har ret til at bygge sin undervisning og virke på egne idéer, holdninger etc. og er ikke
bundet op på folkeskolens formålsparagraf. Dermed har den frie grundskole også ret til at formulere egne
formål med de "fag", den tilbyder, *hvis* den overhovedet ønsker at formulere overordnede formål med fa-
gene.

Da fagformålene i folkeskolen afspejles i fagenes kompetencemål i folkeskolen, og da den frie grundskoles
slutmål skal kunne sammenlignes med kompetencemålene på det afsluttende klassesettrin i faget i folkeskolen,
er der anerkendt en implicit sammenhæng til den frie grundskoles undervisningsmål. Der bør dog hverken
antydtes eller skrives i vejledningen, at der er en eksplicit sammenhæng mellem folkeskolens fagformål og
selve stå mål med-kravet.

¹⁵ Bemærkningerne til § 1, nr. 7, jf. lovforslag nr. 217 af 18. juni 2009.

¹⁶ Forarbejderne til bestemmelsen om "frihed og folkestyrekra-
vet" efterlader tilmed dette indtryk, idet det heraf fremgår, at:

*"Forældre, der uanset dette måtte ønske at give deres børn en undervisning, som bygger på en sådan grundholdning eller overbevisning, vil herefter
være henvist til for egen regning at sørge herfor efter reglerne om hjemmeundervisning. Det vil dog også for sådan undervisning være et krav, at un-
dervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen."* Skoleforeningerne kan derfor ikke være enig med Styrelsen i dens ud-
lægning af sammenhængen mellem "stå mål med-kravet" og "frihed og folkestyrekra-
vet".

Den påståede relation mellem folkeskolens fagformål, den frie grundskoles undervisningsmål og selve "stå mål med-kravet" går igen i flere afsnit i vejledningen. I afsnittet om den frie grundskoles undervisningsplaner (afsnit 2.1.3 på side 11) tager man det et skridt videre og hævder, at den frie grundskole ikke bare "skal udforme undervisningsplanerne så de forholder sig til fagformålene", men også til "den aktuelle beskrivelse af de enkelte fag og obligatoriske emner, som er beskrevet i Børne- og Undervisningsministeriets faghæfter". Faghæfterne består som bekendt både af Folkeskolens Fælles Mål, læseplan og vejledning for fagene. Hermed bliver vejledningens krav om sammenhæng med den frie grundskoles undervisningsplaner ikke bare en selvmodsigelse i forhold til vejledningens øvrige tekst¹⁷, men naturligvis også en helt uacceptabel tilknytning til kravene til folkeskolens undervisning.

Stå mål med-kravet og folkeskolens trinmål

Vejledningen hævder, at både den frie grundskoles undervisning og undervisningsmål (del og slutmål) skal være tilknyttet folkeskolens trinmål. I vejledningens afsnit 2.1 fremgår det, at (citater):

"Det er et krav, at ikke alene undervisningen, men også de slutmål og delmål, som skolen fastsætter for undervisningen, skal stå mål med de slutmål og delmål, der gælder for folkeskolens undervisning" (vores understregning red.).

I vejledningens afsnit 2.1 står endvidere (citater):

"Stå mål med-kravet betyder, at der vil være indholdsmæssige krav til de af skolen udarbejdede undervisningsplaner og slut- og delmål, som i deres beskrivelse skal være konkrete og have en sådan detaljeringsgrad, at det er muligt at vurdere dem, sammenholdt med de slut- og trinmål, der gælder for folkeskolens undervisning i de obligatoriske fag og emner" (vores understregning red.).

I vejledningens afsnit 2.1.2 "Delmål", står der (citater):

"Folkeskolens Fælles Mål for fagene indeholder trinmål. Disse beskrives som folkeskolens kompetencemål på trinniveau. Som en del af stå mål med-kravet skal skolen sikre, at alle kompetencemål – også dem på trinniveau – er opfyldt inden afslutningen af 9. klasse" (vores understregning red.).

Frie grundskoler skal jf. lovgivningen kun fastsætte delmål for undervisningen i dansk, regning/matematik, engelsk, geografi, biologi og fysik/kemi. Den frie grundskole er ikke forpligtet på kompetencemålene på trinniveau, sådan som de er beskrevet i Fælles mål. Det er derfor ikke korrekt at stille krav til en fri grundskole om en bestemt trinopdeling af delmålene (hvornår de skal være opfyldt) eller krav om, at kompetencemålene på trinniveau (i Fælles mål) skal kunne genkendes i hverken slutmål, delmål eller undervisningsplaner. Det er udelukkende kompetenceområderne i Fælles mål (i vejledning af 2005 benævnt som "fagområder"), der skal kunne genkendes i den frie grundskoles delmål¹⁸.

Det er i det hele taget – principielt – problematisk at skrive, at den frie grundskole, for at stå mål med, skal sikre at alle "kompetencemål" er opfyldt. En fri grundskole skal sikre, at dens "slutmål" og for visse fag "delmål" er opfyldt, ikke at dens "kompetencemål" er opfyldt. Til gengæld skal den frie grundskoles slutmål kunne "sammenlignes" med folkeskolens kompetencemål på det afsluttende klassetrin. Det må derfor ikke

¹⁷ Eksempelvis står der i tekstboksen øverst side 12: "En fri grundskole kan vælge at følge Børne- og Undervisningsministeriets vejledende læseplaner, men det er ikke et krav".

¹⁸ "Vejledning om udarbejdelse af del- og slutmål samt undervisningsplaner for friskoler og private grundskoler" (2005):

"Det fremgår af friskolelovens § 1 a, stk. 3, at "Skolen fastsætter mål for undervisningen i dansk, regning/matematik, engelsk, geografi, biologi og fysik/kemi på bestemte tidspunkter i det samlede undervisningsforløb (delmål).

En fri grundskole sætter delmål for fag og fagområder på alders- og klassetrin, der er relevante i forhold til skolens praksis. Der vil derfor ikke altid kunne foretages en direkte sammenligning mellem den fri grundskoles delmål og folkeskolens trinmål, f.eks. når en fri grundskoles progression i undervisningen afviger fra folkeskolens. Således kan et fags delmål for eksempel være forskudt i forhold til folkeskolens trinmål for faget, hvis faget påbegyndes på et andet tidspunkt i skoleforløbet eller læses med en anden undervisningsmæssig progression."

antydtes, at frie grundskoler skal leve op til kompetencemålene 1:1. I så fald kan man lige så godt sige, at frie grundskoler skal leve op til Fælles mål.

I vejledningens bilag 1 er forholdet mellem "de bindende opmærksomhedspunkter" i dansk og matematik (Fælles mål) og den frie grundskoles undervisning beskrevet. Her står, at den frie grundskole "bør" benytte opmærksomhedspunkterne (vejledningens side 22 nederst). De bindende opmærksomhedspunkter i Fælles mål må de facto i en fri grundskolesammenhæng forstås som en form for delmål i dansk og matematik på bestemte tidspunkter i skoleforløbet. Der er for det første ingen lovkrav om, at opmærksomhedspunkterne skal fremgå eller kunne genkendes i den frie grundskoles beskrivelse af delmål eller undervisningsplaner. For det andet, er der ikke krav om at fastsætte delmål på bestemte tidspunkter i skoleforløbet for en fri grundskole.

Krav om detaljeringsgraden i beskrivelser af mål og planer

Igen og igen gentages i vejledningen, at den frie grundskoles beskrivelser af mål og planer skal have en sådan detaljeringsgrad, at det er muligt at sammenholde og sammenligne dem med "Fælles mål". Dette sker f.eks. på vejledningens side 8, i skemaet, hvor der står: "*fx ved at samme benævnelser anvendes*". Mest udpræget kommer det til udtryk i faktaboksen side 7 i vejledningen med beskrivelsen af Styrelsens tilsynspraksis. Pointen, der fremgår af denne tekstboks, har i tidligere udgave af vejledningen fremgået af et bilag med titlen "Vejledningens taksonomi". Ordlyden i det omtalte bilag har foreningerne udtrykt stor kritik af. At ordlyd og pointe nu fremgår af en tekstboks, ændrer ikke ved denne kritik.

Det er generelt stærkt problematisk, at man med valg af retorik, brug af ord og brug af konkrete eksempler i vejledningen, direkte og indirekte, forsøger at knytte kravene til den frie grundskoles undervisningsmål så nært sammen med formuleringerne og kravene i "Fælles mål", at det i praksis vil være umuligt for en fri grundskole at benytte den frihed, der oprindeligt er indtænkt i forbindelse med lovændringen i 2005 (krav om målbeskrivelser m.v.).

Med de krav, der i vejledningen stilles til beskrivelserne af mål og planer, virker det helt usandsynligt, at en fri grundskole i praksis f.eks. vil kunne "nøjes" med at beskrive sine slutmål og undervisningsplaner for de tre fagområder (som den retteligt har lov til¹⁹). Det vil i praksis være umuligt ikke at skulle opdele dem og beskrive dem som enkeltfag.

Når man i vejledningen, i tekstboksen side 7, går så langt som til at give konkrete eksempler på, hvordan den frie grundskole skal formulere sig (ordvalg), for at kunne leve op til kravene til målbeskrivelser etc., så går man for vidt. Man må altså forstå (ifølge vejledningen), at en fri grundskole skal have nøjagtigt samme ordvalg som i Fælles mål – eller alternativt have en "oversættelse" – en tilføjelse (en slags guide eller oversættelse til læseren), hvor skolen forklarer betydningen af dens eget ordvalg sat i direkte relation til ordvalget i Fælles mål. Dette vil kræve et omfattende arbejde for den frie grundskole og er en uacceptabel forventning. Der er heller ikke et krav i lovgivningen om, at beskrivelserne stemmer overens (1:1). Kravet består i, at man skal kunne vurdere undervisningsplanerne, slut- og delmål, men ikke i at frie grundskoler skal udpensle, hvordan disse skal forstås eller stemmer overens med folkeskolens Fælles mål. Det er muligt, at det letter Styrelsens tilsynsarbejde, at de, når de læser de frie grundskolers målformuleringer etc., ikke skal fortolke betydningen af de frie grundskolers ordvalg, men får oversat ordvalget fra "fri grundskole-sprog" til "folkeskole- og Fælles mål-sprog". Man bør kunne forvente, at Styrelsen som en del af et tilsyn præget af kvalitet og af respekt for den frie skoleform, spørger ind til den enkelte frie grundskoles hensigter, hvis Styrelsen er i tvivl.

Vejledningens præmis er uacceptabel

Foreningerne har i mange år efterspurgt en opdatering af "Vejledning om udarbejdelse af del- og slutmål samt undervisningsplaner for friskoler og private grundskoler" (2005), sådan at denne, i ordvalg, svarer til

---

¹⁹ En fri grundskole skal som minimum udarbejde slutmål og undervisningsplaner for de tre fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i og for folkeskolens obligatoriske emner.

formuleringerne i den gældende Lov om friskoler og private grundskoler samt har et begrebsbrug, der svarer til det, der er knyttet til de nuværende Fælles mål for folkeskolen. Det er hverken det afsæt eller den præmis, som den vejledning, der nu er sendt i høring, er udtryk for. Vejledningen af 2005 lægger vægt på de frie grundskolers frihed og anvender ikke konkrete eksempler i erkendelse af, at disse kan virke bindende for skolerne.

I 2019 sendte Styrelsen et første udkast til en revideret vejledning til skoleforeningernes kommentar. I oktober 2019 afholdtes et møde mellem Styrelsen og skoleforeningerne på baggrund af dette udkast.

I udkastet var bl.a. inddraget afsnit om lærerkompetencer, vilkår omkring specialundervisning og skolens fysiske rum i forbindelse med vurderingen af stå mål med-kravet. Udkastet inddrog desuden i høj grad Styrelsens egen tilsynspraksis. Inddragelse af disse elementer i en vejledning var ikke acceptable for skoleforeningerne, hvilket kom til udtryk på mødet.

Styrelsen tilkendegav ved mødet i oktober 2019, på baggrund af reaktionen fra skoleforeningerne, at der kunne laves et nyt udkast til en vejledning, og at Styrelsen i stedet ville lave en intern vejledning / notat med beskrivelser af Styrelsens egen tilsynspraksis. Det blev ved mødet besluttet at nedsætte en teknikergruppe bestående af repræsentanter fra skoleforeningerne, der skulle samarbejde med Styrelsen om ordlyden i vejledningen.

Under ovenstående fællesforståelse og præmis forløb samarbejdet om vejledningen godt, trods lange perioders stilstand pga. corona-pandemien.

Til alles overraskelse – inkl. teknikergruppens, modtog skoleforeningerne i april 2021 et udkast til vejledningen, hvor der (igen) var indsat afsnit om bl.a. undervisernes kompetencer og skolernes faciliteter. Udkastet indeholdt desuden (forsat) en række af de knaster (princielle uenighedspunkter), som teknikergruppen havde fremlagt for Styrelsen.

På et Skypemøde med Styrelsen gav skoleforeningerne udtryk for en stærk kritik af indholdet af dette udkast og ikke mindst for den præmis, der nu (igen) lå til grund for vejledningens indhold, nemlig Styrelsens tilsynspraksis med konkrete eksempler.

Skoleforeningerne har via teknikergruppen senest d. 3. september 2021 ved møde med Styrelsen haft lejlighed til at kommentere på et udkast til vejledningen. På mødet fastholdt Styrelsen bl.a., at den forsat ønskede at inddrage konkrete eksempler fra dens tilsynspraksis i vejledningen. Styrelsen indvilligede i at arbejde med ordlyd og kommunikation, men ikke i at lave principielle ændringer i forhold til indholdet. Teknikergruppen gjorde opmærksom på, at det i så fald ville være vanskeligt for skoleforeningerne at anerkende indholdet. Her står vi så.

Med lovændringen i 2005 knyttedes stå mål med-kravet til den frie grundskoles ansvar for at udfærdige mål og planer for undervisningen, der skulle leve op til, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, og ligeledes at der skulle være overensstemmelse mellem skolens undervisningsmål og planer og skolens faktiske praksis. Med lovændringen i 2005 fulgte "Vejledning om udarbejdelse af del- og slutmål samt undervisningsplaner for friskoler og private grundskoler". Det var Bertel Haarder, der var Undervisningsminister i 2005. I Ministerens talepapir i forbindelse med et samråd, i relation til ovenfor nævnte lovændringer, fremgår følgende bemærkninger om vejledningen af 2005:

"Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget og af mine svar til udvalget, vil Undervisningsministeriet udarbejde en vejledning til skolerne om udarbejdelse af slutmål, delmål og undervisningsplaner. Skoleforeningerne vil blive inddraget i arbejdet med vejledningen. Det er afgørende for mig at understrege, at der i vejledningen vil blive lagt stor vægt på skolerne frihed, og der er derfor ikke taget stilling til anvendelsen af konkrete eksempler i vejledningen, idet jeg meget gerne vil undgå, at eksempler kommer til at virke bindende for skolerne arbejde med mål og planer. Den kommende vejledning vil være en vejledning til skolerne om, hvordan de kan arbejde selvstændigt med beskrivelsen af egne mål og planer, i respekt for den skolefrihed, der efter en hundredårig tradition nu omsider bliver lovfæstet."

Der er en lang og god tradition for et tillidsfuldt samarbejde mellem Styrelsen og foreningerne for og omkring de frie grundskoler, byggende på den fælles respekt for den frie sektor og den frie skoletradition. Der har også været et fornuftigt samarbejde om nærværende vejledning om stå mål med-kravet, men processen har været uskøn. Resultatet er, at foreningerne nu radikalt må sætte sig mod den vejledning, der er sendt i høring.

Sammenfatning

Efter foreningernes opfattelse indebærer det foreliggende udkast til vejledning om "stå mål med-kravet" på frie grundskoler en væsentlig og uacceptabel indskrænkning af frie grundskolers frihed, idet der gennem vejledningen sker en nærmere regulering af, hvad der forstås ved "stå mål med-kravet" på måder, der ikke er lovgivningsmæssigt belæg for.

Samtidig finder foreningerne det stærkt problematisk, at vejledningen indeholder flere konkrete eksempler fra Styrelsens tilsynspraksis, der dels præsenterer en praksis, der sætter skøn under regel, dels bliver styrende og indsnævrende for de frie grundskolers rammer på områder, hvor skolerne faktisk har udstrakt frihed.

Vejledningen indeholder inddragelse af flere konkrete elementer fra folkeskolens Fælles mål, hvorom det i vejledningen påstås, at disse skal eller bør have en sammenhæng til de frie grundskolers undervisning, undervisningsmål og planer, uden at der er lovgivningsmæssigt belæg herfor.

Foreningerne er dybt bekymrede for, at vejledningen vil blive anvendt til at forenkle og understøtte Styrelsens tilsynspraksis ved at lave en fast skabelon for frie grundskolers undervisning og dermed en fast skabelon for frihedens rækkevidde.

Foreningerne henviser i øvrigt til Bech-Bruun-notatets samlede vurdering af vejledningen (afsnit 2).

På ovenstående baggrund kan foreningerne ikke anerkende udkast til "Vejledning om stå mål med-kravet på frie grundskoler" (december 2021). Foreningerne skal derfor på det kraftigste opfordre til, at den ikke offentliggøres.

Vi står til rådighed for uddybning af høringssvaret.

På foreningernes vegne,

Karsten Suhr,
formand for Danmarks Private Skoler

Danmarks Private Skoler
grundskoler & gymnasier

Marie Ludvigsen,
formand for Lilleskolernes Sammenslutning

Peter Bendix,
formand for Friskolerne

Thorkild Bjerregaard,
formand for Foreningen af Kristne Friskoler

Anke Tästensen,
formand for Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig

FRIE SKOLERS LEDERE

Brian Bastiansen,
formand for Frie Skolers Ledere

Monica Lendal Jørgensen,
formand for Frie Skolers Lærereforening

